

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pro vytvoření nástroje k ověření finanční gramotnosti však bylo potřeba formulovat definici, která by shrnula výsledky tohoto procesu ve smyslu nabytí kompetencí či gramotnosti.

39. Pracovní definice finanční gramotnosti pro šetření PISA tedy zní:

Finanční gramotnost zahrnuje znalost a porozumění finančním konceptům a rizikům, dále dovednosti, motivaci a sebedůvěru potřebnou pro uplatnění těchto znalostí a porozumění s cílem činit efektivní rozhodnutí v různých situacích souvisejících s financemi, zlepšit finanční situaci jedince či celé společnosti a umožnit zapojení do ekonomického života³.

40. Podobně jako v jiných oblastech zkoumaných v rámci šetření PISA má i tato definice dvě části. První část odkazuje ke způsobu přemýšlení a jednání, které je pro tuto oblast charakteristické. Druhá část se pak zabývá důvody, proč je třeba příslušnou gramotnost rozvíjet.

41. V následujících odstavcích bude definice finanční gramotnosti pro šetření PISA 2012 uvedena po částech, aby bylo možné lépe vysvětlit její význam ve vztahu k ověření gramotnosti cílové skupiny.

Finanční gramotnost ...

42. *Gramotnost* je zde vnímána spíše jako stále se rozšiřující soubor znalostí, dovedností a strategií, které jedinec rozvíjí po celý život, než jako pevně daný rozsah či mez, přes kterou je třeba se dostat a která odděluje ngramotnost na jedné straně a gramotnost na té druhé. Gramotnost v sobě obsahuje více než pouhou reprodukci nahromaděných vědomostí, ačkoliv důležitou složkou hodnocení je i měření předchozích finančních znalostí. Zahrnuje též zapojení kognitivních a praktických dovedností a dalších zdrojů jako jsou postoje a přístupy, motivace a hodnoty. Hodnocení finanční gramotnosti v šetření PISA 2012 vychází z řady znalostí a dovedností, které souvisejí s rozvojem schopnosti poradit si v současném každodenním životě s požadavky finančního světa.

... zahrnuje znalost a porozumění finančním konceptům a rizikům ...

43. Finanční gramotnost je tedy podmíněna určitými znalostmi a porozuměním, a to jak v případě fundamentálních prvků finančního světa, včetně klíčových finančních konceptů, tak také účelu a základních vlastností finančních produktů. Součástí je také oblast rizik, která mohou ohrožovat finanční situaci, včetně problematiky pojištění a penzí. Je zřejmé, že patnáctiletí žáci jsou na počátku procesu získávání výše uvedených znalostí a zkušeností s finančním světem a riziky, kterým sami či jejich rodiny čelí, resp. budou čelit. Řada z nich však již někdy nakupovala potřeby pro domácnost či osobní věci a někteří se zapojili do rodinných diskuzí o penězích a o tom, co je potřeba koupit a co si může rodina dovolit. Značná část z nich také začala vydělávat peníze a spořit. Někteří tito žáci již také přišli do styku s finančními produkty a z nich vyplývajícími závazky, a to prostřednictvím bankovního účtu či smlouvy s telefonním operátorem. Zároveň bude brzy pro finanční prosperitu těchto žáků důležité (pokud tomu již tak není), aby porozuměli pojmům, jako je úrok, inflace a hodnota peněz.

---

³ Srov. s definicí finanční gramotnosti, kterou vypracovala Pracovní skupina pro finanční vzdělávání (MF ČR). „*Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.*“ (Národní strategie finančního vzdělávání, 2010).